

Jongerenwerkers Hermon, Stephano en Sam

HET OLYMPIA COLLEGE IN ROTTERDAM

‘Met jongerenwerkers zorgdragen voor leerlingen tijdens en na schooltijd’

Eva Klooster

Voor de serie ‘ISK’s en zorg’ start ik mijn ronde langs scholen met een bezoek aan het Olympia College Rotterdam. Lisette Diemers werkt er als ondersteuningscoördinator op de ISK-afdeling. Zij heeft mij laten weten dat de school heel tevreden is over onder meer de samenwerking met jongerenwerk, maatschappelijk werk en een culturele instelling. Dat is een mooie aanleiding om er eens langs te gaan.

In dit eerste artikel van de serie vormt de samenwerking tussen de ISK en jongerenwerk het onderwerp. De jongerenwerkers zijn twee vaste dagen per week op school te vinden, zodat ze ook na schooltijd van betekenis kunnen zijn voor de leerlingen.

Jongerenwerkers in en na school

Het Olympia College telt dit schooljaar 430 leerlingen. De stilte in het gebouw is een van de eerste dingen die mij bij binnenkomst opvalt. Zelfs in de kantine, die op de meeste scholen gekenmerkt is door een kakofonie van geluiden, is het opvallend rustig. De docenten die toezicht houden in de kantine hebben schijnbaar weinig te doen. Af en toe loopt een leerling voorbij en maakt een praatje met een van de docenten.

Hetzelfde tafereel zie ik verderop bij de kamer van Hermon en Sam, twee ambulante jongerenwerkers. Sinds september 2021 zijn de jongerenwerkers twee dagen per week op het Olympia College te vinden.

KENNISMAKING IN HET KORT

Olympia College Rotterdam

Openbare school voor praktijkonderwijs, VMBO-LWOO, Entree en ISK.

De ISK van het Rotterdamse Olympia College heeft een stedelijke functie vanwege de alfabetiseringsklassen. ISK-onderwijs sluit aan bij regulier; de leerlingen kunnen daardoor intern doorstromen. De school en de gemeente investeren samen in extra zorg en begeleiding, waaronder in jongerenwerk.

Aantal ISK-leerlingen: 128

Aantal klassen: 8

Onderwijsondersteuning:

Iedere alfabetiseringsklas heeft een klassen assistent.

Ondersteuningsstructuur in de ISK:

2 ondersteuningscoördinatoren (waarvan 1 deeltijd mentor)

1 orthopedagoog (werkt voor ISK en reguliere klassen)

1 smw'er gespecialiseerd in ISK (ingehuurd bij MEE)

2 jongerenwerkers (2 dagen per week, ieder vier uur per dag)

Zorg voor ouders

Elke alfa-leerling krijgt huisbezoek van de school maatschappelijk werker (smw), die gebruik kan maken van de tolkentelefoon. De smw'er spreekt over een breed scala van onderwerpen; van praktische zaken als OV tot crisissituaties.

Op die dagen is de kamer van de jongerenwerkers een inloopruimte voor leerlingen die bijvoorbeeld vragen hebben over dingen die buiten schooltijd spelen, of die gewoon even iets willen delen. Zo ook vandaag.

Naast de tafel staan twee leerlingen, een jongen en meisje, van naar schatting 14 jaar oud. Ze praten door elkaar heen. Beiden willen vertellen en hun verhalen struikelen over elkaar heen. Ik begrijp dat er iets naars in de buurt is gebeurd, een conflict tussen jongeren en nu vertellen ze ieder hun eigen versie. Sam luistert rustig, hij glimlacht en laat ze doorvertellen.

Dan begint de jongen over een stagebedrijf, waar hij de volgende dag voor het eerst heengaat. Jongerenwerker Hermon spreekt de leerling rustig toe, bijna als een grotere broer.

Hermon: *'Wat ga je morgen doen, we gaan het even herhalen'*

Leerling: *'Ik ga naar de Gamma Ridderkerk'*

Hermon: *'Stel je netjes voor, en richt je op twee dagen'*

Leerling: *'Ja, twee dagen. Je weet toch, dat als het te veel voor me is, dan ga ik niet komen'*

Hermon antwoordt dat twee dagen inderdaad genoeg is en vraagt of de leerling na het bezoek aan het stagebedrijf komt vertellen hoe hij het heeft gehad. Dat belooft hij.

Dan hebben de jongerenwerkers tijd voor mijn bezoek. Zij vertellen dat ze in dienst zijn bij Stichting JOZ en dat ze dit werk doen in opdracht van het Stedelijk Jongerenwerk Rotterdam. Zij ervaren dat ze de bruggenbouwers zijn tussen de school, de buurtorganisaties, de sportclubs, de politie en de gemeente. Jongerenwerker Hermon licht toe:

'Als docent zit je op de lesuren, door jongerenwerk binnen te halen, kunnen de docenten zich beter richten op les en beter aansluiten bij de wijk. Wij weten wat er buiten speelt. Ook omdat we operatief zijn op verschillende domeinen.'

De grote broer die je mist

De jongerenwerkers werken in duo's in vaste wijken en hebben daarnaast een kamer op het Olympia College. Daar kunnen leerlingen terecht om een praatje te maken, maar ook als ze vragen hebben over naschoolse activiteiten. De jongerenwerkers zorgen voor de introductie bij het naschoolse aanbod; zij nemen de leerlingen bijvoorbeeld mee naar een sportclub of muziekstudio en ze zwemmen een avond per week met de leerlingen die dat willen.

Jongerenwerker Hermon constateert dat het jongerenwerk in en na school een brugfunctie heeft voor de leerlingen die nieuw zijn op school en in de wijk. Hij vertelt:

'We zitten hier nu ruim een jaar en de leerlingen komen hier graag. Ik kom uit Eritrea en ben eigenlijk een rolmodel, een grote broer, een vertrouwenspersoon en een tolk ineen. We kunnen makkelijk aansluiten bij de leefwereld van de jongeren, we begrijpen waar ze vandaan komen. Een jongere voelt, 'ik mag mijzelf zijn', want veel dingen die zij meemaken hebben wij ook meegemaakt. Als jongere ervaar je de taalbarrière, je bent je weg aan het vinden na een traumatisch verleden. Dan is het fijn om iemand te hebben die dat begrijpt. Dus zijn we ook betrokken bij vraagstukken waar een mentor mee zit. Ik zou dat iedere school gunnen.'

Jongerenwerker Sam vult aan: *'Jongeren van de ISK zijn misschien niet sterk in het Nederlands, maar zij kennen de straattaal wel... dat is een gezamenlijke taal, iedereen in de buurt kent die uitdrukkingen en wij zijn er bekend mee. Je kan ons ook zien als adviseurs van de straat. We functioneren inderdaad eigenlijk een beetje als grote broer.'*

Is de benadering van de jongerenwerkers specifiek voor ISK leerlingen van meerwaarde, vraag ik aan Hermon en Sam. Ja, wat betreft de jongerenwerkers is dat zeker zo. De leerlingen hebben niet altijd op school gezeten en zijn niet gewend aan vaste structuren. En Hermon herkent dat: *'Ik laat de leerlingen zien wat ik zelf heb gedaan. Ik gebruik mijn eigen levensloop, want ik ben ook best onzeker geweest. We stimuleren ze via de methode van Positive Behavior Support (PBS), dat werkt ook goed.'*

Als ik even later ISK-teamleider Ikram Maachi ontmoet, vertel ik haar over mijn indrukken bij de jongerenwerkers. Ikram bevestigt direct het beeld en is enthousiast over de samenwerking tussen de school en jongerenwerk. *'Het zijn de extra handen die na schooltijd meegaan naar een sport, waar de leerlingen langslopen voor een praatje en die hen helpen zoeken naar een bijbaantje.'*

Bovendien kunnen de jongerenwerkers helpen bij het duiden van signalen, vertelt Ikram. Soms gebeuren er dingen in de wijk, die doorwerken op de sfeer in de klas. Ikram ziet dat de jongerenwerkers dan aan de docenten uitleggen wat er gaande is in de wijk. Daarmee geven ze de docenten handvatten om spanningen of gedrag van leerlingen te begrijpen. Ikram geeft als voorbeeld van onbegrepen gedrag 'de weerstand die leerlingen afkomstig uit Eritrea hadden tegen kunst of cultuuractiviteiten'. De docenten kregen discussies met de leerlingen, terwijl jongerenwerker Hermon hen direct begreep. Deze activiteiten hebben in Eritrea een laag aanzien. Dat was een eye-opener voor het team, in plaats van dat je in een conflict komt met die leerlingen, hebben we geleerd deze leerlingen eerst meer uit te leggen.

Teamleider Ikram Maachi: *'We hebben nu twee keer in de week jongerenwerk op de ISK via een basissubsidie. We willen heel graag uitbreiden en zijn bezig met een NPO aanvraag. Laten we hopen dat het lukt. Met deze samenwerking kunnen we ook beter zorgdragen voor de leerlingen tijdens en na schooltijd.'*

Inloop en rust creëren is ook een vorm van zorg

Ondersteuningscoördinator Lisette Diemers benadrukt dat de ruimte van de jongerenwerkers in de school eveneens een succesfactor is. De school heeft bewust geïnvesteerd in ruimten waar jongeren iets van huiselijkheid kunnen vinden, vertelt ze. Een mooi voorbeeld is het lokaal van de alfabetiseringsklas met een zithoek om even tot rust te komen. Ik plof er aan het einde van de dag even neer in het lokaal en zie dat twee jongeren een intake doen, terwijl andere leerlingen binnenkomen om iets uit de boekenkast naast de zithoek te halen. Alles gebeurt in absolute rust. Deze school biedt een mooie combinatie van toegankelijke professionals en ruimten, denk ik bij mijzelf.

ENKELE TIPS

Onderzoek 'De organisatie van Nabijheid'¹ wijst uit

- ISK leerlingen vinden het prettig als ze op school een vertrouwd persoon hebben, die 'kan luisteren' op de momenten dat zij dat nodig hebben. Inloop wordt zeer gewaardeerd.
- Na schooltijd willen ISK-leerlingen vooral leuke dingen doen en Nederlandse leeftijdsgenoten leren kennen.
- De aanwezigheid van jongerenwerkers op school, met een inloopruimte op school en begeleiding naar activiteiten voldoet geheel aan de wensen van leerlingen en ontlast de docenten en mentoren.

Wat zijn de randvoorwaarden om dit voor elkaar te krijgen?

Volgens ISK Olympia College gaat het in de eerste plaats om:

- goede samenwerking met de gemeente en met het samenwerkingsverband i.v.m. medefinanciering van de jongerenwerkers.
- een team met kennis van de achtergronden van leerlingen; een team met diverse achtergronden is een enorm pre.
- directeur met passie en ervaring met ISK.

ISK'S EN ZORG

ISK leerlingen zijn vaak nog veel bezig met de gebeurtenissen voor en tijdens de komst naar Nederland en met achtergebleven familie en vrienden. Die achtergrond vraagt van de scholen extra inspanningen bij het begeleiden en ondersteunen van ISK leerlingen. Onderzoekers Eva Klooster en Ewoud Butter deden in 2019 onderzoek naar hoe ISK's de zorg voor deze leerlingen organiseren.

Het onderzoek¹ toonde aan dat het organiseren van zorg aandacht heeft op alle ISK's, maar ook dat zij enorm verschillen als het gaat om de zorgstructuur.

Op de landelijke LOWAN-vo studiedag 2021 gaf Eva Klooster een workshop over 'ISK en zorg'. De workshop werd goed bezocht. De deelnemers, waaronder veel zorgcoördinatoren, gaven aan dat er grote behoefte is aan het delen van ervaringen en kennis over zorg. LOWAN heeft Eva gevraagd om in 2022 een ronde te maken langs ISK's, op zoek naar de voorbeelden en de uitdagingen van zorg op de ISK's. Vanaf juni 2022 zal er in het kader van de serie 'ISK's en zorg' twee keer per maand een inspirerend interview, artikel of column verschijnen over de praktijk op een ISK in Nederland.

*Heeft jouw school ook voorbeelden van zorg die je wilt delen?
Neem contact op met [LOWAN-vo](https://www.lowan.nl).*

¹ Klooster, E. & Butter, E. De organisatie van nabijheid, een verkennend onderzoek naar de zorg op ISK's (2019). Uitgegeven door Lowan, in samenwerking met Pharos.